

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/146/2000

DEKLAROWANE POPARCIE DLA KANDYDATÓW NA PREZYDENTA TYDZIEŃ PRZED WYBORAMI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2000

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Już tylko kilka dni pozostało do wyborczej niedzieli. Gdyby wybory odbywały się już teraz¹, to udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 75% dorosłych mieszkańców Polski, czyli dokładnie tyle, co na początku września.

Podobnie jak w poprzednich miesiącach Aleksander Kwaśniewski utrzymuje zdecydowaną przewagę nad pozostałymi konkurentami. Po programach telewizyjnej kampanii wyborczej, prezentujących obecnego prezydenta w negatywnym świetle, przewaga nad konkurentami nieco zmalała, jednak nadal pozostaje ona bardzo znaczna. Na przełomie września i października chęć głosowania na Aleksandra Kwaśniewskiego zadeklarowało 55% potencjalnych uczestników wyborów, o 5 punktów procentowych mniej niż przed miesiącem. Zajmujący drugą pozycję w naszym rankingu Andrzej Olechowski uzyskał 13% głosów potencjalnych wyborców, o 1 punkt procentowy więcej niż miesiąc temu. Poparcie dla tego kandydata jest obecnie najwyższe od początku roku. Trzecie miejsce zajmuje Marian Krzaklewski z takim samym wynikiem jak na początku września - na kandydata AWS chce głosować 7% osób deklarujących udział w wyborach. Chęć poparcia Jarosława Kalinowskiego deklaruje 6% potencjalnych uczestników głosowania, także o 1 punkt więcej niż miesiąc temu. Również w przypadku tego kandydata sondażowy wynik jest najlepszy w tym roku. Na Andrzeja Leppera, chce głosować 3% potencjalnych wyborców. Janusz Korwin-Mikke, Lech Wałęsa, Jan Olszewski i Jan Łopuszański uzyskali po 1% głosów potencjalnych uczestników wyborów, a pozostali kandydaci jeszcze mniej.

---

¹ Badanie „Omnibus”, 28 września - 1 października 2000 roku, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1039).

Poza spadkiem poparcia dla obecnego prezydenta najwyraźniejszym skutkiem kampanii prezydenckiej w mediach jest wzrost odsetka osób deklarujących udział w głosowaniu, ale nieumiejących powiedzieć, na kogo oddadzą swój głos. Obecnie 12% potencjalnych wyborców (o 4 punkty procentowe więcej niż przed miesiącem) nie wie, kogo poprze w tych wyborach.

Tabela 1

Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?	Wskazania osób deklarujących udział w wyborach prezydenckich								
	2000								
	I (N=805)	IV (N=838)	V (N=816)	VI (N=855)	VII (N=836)	VIII (N=749)	IX (N=812)	IX/X (N=778)	
	w procentach								
Aleksander Kwaśniewski	55	61	62	65	62	62	60	55	±3,5
Andrzej Olechowski	8	12	11	11	11	10	12	13	±2,4
Marian Krzaklewski	6	4	4	5	7	6	7	7	±1,8
Jarosław Kalinowski	2	-	4	2	3	4	5	6	±1,7
Andrzej Lepper	3	2	3	3	3	2	2	3	±1,2
Janusz Korwin-Mikke	2	poniżej 0,5	2	1	1	1	2	1	
Lech Wałęsa	4	4	3	3	3	4	1	1	
Jan Olszewski	3	3	1	2	3	1	1	1	
Jan Łopuszański	-	-	poniżej 0,5	poniżej 0,5	1	1	1	1	
Tadeusz Wilecki	poniżej 0,5	poniżej 0,5	poniżej 0,5	poniżej 0,5	poniżej 0,5	0	poniżej 0,5	poniżej 0,5	
Dariusz Grabowski	-	-	-	-	-	0	poniżej 0,5	poniżej 0,5	
Piotr Ikonowicz	-	-	-	-	-	poniżej 0,5	poniżej 0,5	poniżej 0,5	
Bogdan Pawłowski	-	0	poniżej 0,5	-	-	-	0	0	
Trudno powiedzieć	8	8	6	7	6	8	8	12	

Uwaga: Porównanie w czasie ma charakter orientacyjny, gdyż w poszczególnych badaniach listy potencjalnych kandydatów nieco się różniły.

Najważniejszym wydarzeniem politycznym ostatniego miesiąca było upublicznienie w toku kampanii wyborczej materiałów filmowych sprzed trzech lat, w których minister Marek Siwiec i prezydent Aleksander Kwaśniewski żartują z zachowania papieża i jego zwyczaju całowania ziemi, na którą przybywa. Tylko co piąty Polak nic o tych materiałach nie słyszał, większość zaś widziała je w telewizji.

		CBOS
<p>Czy widział(a) Pan(i) lub słyszał(a) o prezentowanym w telewizyjnej kampanii wyborczej filmie, na którym prezydencki minister Marek Siwiec i prezydent Aleksander Kwaśniewski naśladują zachowanie papieża i jego zwyczaj całowania ziemi, na którą przybywa?</p>		
Tak, widziałe(a)m to w telewizji		58%
Tak coś o tym słyszałem(a)m lub czytałem(a)m		23%
Nie, nie widziałe(a)m tego ani nie słyszałem(a)m		20%

Jednak, co można wywnioskować na podstawie zmian w skali poparcia, materiały te nie przyniosły powszechnego wzrostu dezaprobaty obecnego prezydenta. Tylko 4% ogółu potencjalnych wyborców stwierdziło, że zamierzali oddać głos na Aleksandra Kwaśniewskiego, ale po obejrzeniu zachowania prezydenta i jego otoczenia na lotnisku w Kaliszu zmienili swoją decyzję wyborczą i nie będą na niego głosować. Natomiast ponad cztery piąte wyborców uznało, że materiały te nie zmienią ich decyzji.

Odpowiedzi osób, które oglądały ten film lub słyszały o nim, a jednocześnie wybierają się na wybory

		CBOS
<p>Czy przedstawione w tym filmie zachowania prezydenta Kwaśniewskiego i jego ministra wpłyną na zmianę Pana(i) decyzji wyborczej w wyborach 8 października?</p>		N=655
Tak, nie będę głosował(a) na Aleksandra Kwaśniewskiego, chociaż poprzednio chciałem(a)m to zrobić		4%
Tak, będę głosował(a) na Aleksandra Kwaśniewskiego, chociaż wcześniej nie miałem(a)m takiego zamiaru		1%
Tak, ale przedstawione w tym filmie zachowania będą miały innego rodzaju wpływ na moją decyzję wyborczą		7%
Nie, przedstawione w tym filmie zachowania nie będą miały żadnego wpływu na moją decyzję wyborczą		83%
Jeszcze nie wiem, trudno powiedzieć		5%

Materiały filmowe przypominające naganne bądź wątpliwe zachowania Aleksandra Kwaśniewskiego zmniejszyły jego przewagę nad pozostałymi konkurentami w takim stopniu, iż druga tura wyborów wydaje się bardziej prawdopodobna niż miesiąc wcześniej. W większej mierze przyczyniły się one jednak do dezorientacji wyborców niż do wzrostu poparcia dla innych kandydatów.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Gdy pytamy ludzi o to, czy zamierzają wziąć udział w wyborach prezydenckich, sporo odpowiada, że nie pójdzie głosować. A czy Pan(i) pójdzie czy też, jak wiele innych osób, nie weźmie udziału w wyborach prezydenckich 8 października?
1 - Na pewno wezmę udział w wyborach; 2 - Jeszcze nie wiem, waham się; 3 - Raczej nie wezmę udziału w wyborach (%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	75	12	13	1039
Płeć				
Mężczyźni	75	11	13	492
Kobiety	75	13	12	547
Wiek				
18-24 lat	72	14	14	149
25-34	74	12	14	184
35-44	75	14	11	200
45-54	79	11	11	220
55-64	87	5	7	118
65 lat i więcej	67	14	20	168
Miejsce zamieszkania				
Wieś	74	13	13	378
Miasto do 20 tys.	74	13	14	113
20-100 tys.	79	11	10	190
101-500 tys.	77	9	14	213
501 tys. i więcej mieszk.	72	15	14	146
Wykształcenie				
Podstawowe	70	13	18	311
Zasadnicze zawodowe	72	13	15	296
Średnie	80	11	9	333
Wyższe	87	9	4	99
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	84	10	6	72
Prac.umysł.niż.szczebla	87	9	4	93
Pracownicy fiz.- umysł.	85	5	10	108
Robotnicy wykwalifikowani	59	22	19	118
Robotnicy niewykwalifik.	87	6	7	38
Rolnicy	77	13	10	49
Pracujący na własny rach.	64	8	27	35
Bierni zawodowo				
Renciści	69	13	18	106
Emeryci	76	10	14	198
Uczniowie i studenci	75	16	9	79
Bezrobotni	69	14	17	74
Gospodynie domowe i inni	77	13	10	66
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	84	9	7	192
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	74	14	12	99
sekt. pryw. poza rolnict.	73	13	15	191
prywatnym gośp. rolnym	77	11	12	56
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	69	17	14	145
276-399	75	14	11	121
400-549	79	9	12	217
550-799	75	10	15	168
Powyżej 799 zł	83	9	8	154
Ocena własnych war. mater.				
Złe	70	14	16	374
Średnie	77	11	12	461
Dobre	82	10	9	204
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	73	11	16	65
Raz w tygodniu	79	13	9	532
1-2 razy w miesiącu	81	9	10	168
Kilka razy w roku	67	15	18	194
W ogóle nie uczestniczy	61	9	30	77
Poglądy polityczne				
Lewica	87	6	7	275
Centrum	76	13	11	268
Prawica	79	12	9	206
Trudno powiedzieć	61	17	22	287

Tabela 2. Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?

(%)

	Dariusz Grabowski	Piotr Ikonowicz	Jarosław Kalinowski	Janusz Korwin-Mikke	Marian Krzaklewski	Aleksander Kwaśniewski	Andrzej Lepper	Jan Łopuszański
Ogółem	0	0	6	1	7	55	3	1
Płeć								
Mężczyźni	0	0	7	2	9	54	2	1
Kobiety	0	0	5	1	6	56	3	1
Wiek								
18-24 lat	0	0	2	0	9	57	3	0
25-34	0	0	3	3	4	61	4	0
35-44	0	0	7	3	8	55	1	1
45-54	0	1	6	1	3	58	3	0
55-64	3	0	3	0	12	55	1	0
65 lat i więcej	0	0	12	0	10	39	3	2
Miejsce zamieszkania								
Wieś	0	0	12	0	7	51	4	1
Miasto do 20 tys.	0	0	2	3	8	55	6	1
20-100 tys.	0	0	3	2	6	62	0	0
101-500 tys.	1	0	2	1	6	60	1	1
501 tys. i więcej mieszk.	1	0	2	2	14	46	2	0
Wykształcenie								
Podstawowe	0	0	8	0	9	51	3	1
Zasadnicze zawodowe	0	0	7	2	7	59	2	0
Średnie	1	0	5	1	5	57	3	1
Wyższe	0	0	1	3	12	46	0	0
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	2	0	0	2	8	49	0	1
Prac. umysł. niż. szczebla	0	0	2	3	4	54	2	1
Pracownicy fiz. - umysł.	0	0	3	0	8	64	3	0
Robotnicy wykwalifikowani	0	0	5	1	5	71	0	1
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	3	3	0	65	10	0
Rolnicy	0	0	29	0	12	30	9	0
Pracujący na własny rach.	0	0	6	8	0	42	8	0
Bierni zawodowo								
Renciści	0	0	7	3	12	43	3	1
Emeryci	1	0	9	0	9	46	2	1
Uczniowie i studenci	0	0	0	0	4	60	0	0
Bezrobotni	0	2	4	0	11	69	0	0
Gospodynie domowe i inni	1	0	6	0	7	60	4	0
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	1	0	3	0	5	58	2	1
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	0	0	1	1	7	55	0	1
sekt. pryw. poza rolnict.	0	0	5	4	5	60	4	1
prywatnym gosp. rolnym	0	0	27	0	10	33	9	1
Dochody na jedną osobę								
Do 275 zł	0	1	8	2	10	48	8	1
276-399	0	0	8	0	0	67	4	1
400-549	0	0	4	1	10	54	4	0
550-799	1	0	8	1	7	59	0	1
Powyżej 799 zł	1	0	4	1	6	56	0	0
Ocena własnych war. mater.								
Złe	1	0	6	2	7	55	4	1
Średnie	0	0	6	0	7	56	3	0
Dobre	0	0	4	2	10	52	1	1
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	3	0	4	0	27	23	9	1
Raz w tygodniu	0	0	6	1	7	53	2	1
1-2 razy w miesiącu	0	0	7	1	4	60	2	0
Kilka razy w roku	0	0	7	3	6	56	2	0
W ogóle nie uczestniczy	0	0	0	1	3	79	4	2
Poglądy polityczne								
Lewica	0	0	4	0	1	87	1	0
Centrum	0	0	7	2	3	52	2	1
Prawica	2	0	8	1	27	13	4	2
Trudno powiedzieć	0	1	5	1	5	53	4	0

Tabela 2 cd. Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?
(%)

	Andrzej Olechowski	Jan Olszewski	Lech Wałęsa	Tadeusz Wilecki	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	1	1	0	12	778
Płeć						
Mężczyźni	13	1	0	0	11	368
Kobiety	13	1	1	0	13	410
Wiek						
18-24 lat	17	0	0	0	12	108
25-34	12	2	1	0	10	136
35-44	11	1	0	0	12	150
45-54	16	0	0	0	10	172
55-64	11	2	1	0	11	102
65 lat i więcej	11	1	1	1	20	111
Miejsce zamieszkania						
Wieś	7	1	1	0	15	278
Miasto do 20 tys.	15	1	0	0	9	83
20-100 tys.	13	1	0	0	13	149
101-500 tys.	18	0	0	0	9	163
501 tys. i więcej mieszk.	21	1	0	0	12	105
Wykształcenie						
Podstawowe	9	0	2	0	17	214
Zasadnicze zawodowe	10	1	0	0	10	212
Średnie	15	2	0	0	11	266
Wyższe	27	0	0	0	11	86
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	23	0	0	0	15	60
Prac. umysł. niż. szczebla	23	1	0	0	11	81
Pracownicy fiz.- umysł.	10	0	1	0	10	92
Robotnicy wykwalifikowani	7	1	0	0	8	69
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	0	0	19	33
Rolnicy	2	7	0	0	12	38
Pracujący na własny rach.	26	0	0	0	10	22
Bierni zawodowo						
Renciści	20	0	0	0	10	72
Emeryci	10	1	1	0	18	149
Uczniowie i studenci	24	0	0	0	11	60
Bezrobotni	5	1	0	0	7	49
Gospodynie domowe i inni	8	0	3	0	12	51
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	17	0	0	0	13	161
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	17	1	1	0	15	74
sekt. pryw. poza rolnict.	11	0	0	0	11	138
prywatnym gosp. rolnym	3	6	0	0	10	43
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	7	0	2	0	13	100
276-399	7	0	0	0	14	91
400-549	13	3	0	0	9	171
550-799	14	1	0	0	10	124
Powyżej 799 zł	24	1	0	0	8	127
Ocena własnych war. mater.						
Złe	10	1	1	0	12	259
Średnie	11	1	0	0	15	354
Dobre	23	0	0	0	7	166
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	15	0	0	1	17	47
Raz w tygodniu	13	1	1	0	14	418
1-2 razy w miesiącu	15	1	1	0	9	135
Kilka razy w roku	16	0	0	0	10	130
W ogóle nie uczestniczy	5	0	0	0	7	47
Poglądy polityczne						
Lewica	4	0	0	0	4	238
Centrum	16	2	1	0	15	205
Prawica	31	2	0	0	10	162
Trudno powiedzieć	7	0	1	0	24	173